

УДК 336.14:336.278

DOI 10.32755/sjeducation.2021.02.171

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Сіренко Крістіна Юріївна, кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки та соціальних дисциплін,

Академія Державної пенітенціарної служби

(14000, Україна, м. Чернігів, вул. Гонча, 34,

e-mail: user.ks563@gmail.com)

ORCID: 0000-0003-2705-0924

Мета статті полягає в дослідженні етапів формування та напрямків розподілу прибутку підприємства, обґрунтуванні пропозиції щодо вдосконалення процесу управління прибутком на підприємстві. Прибуток посідає одне з головних місць у загальній системі вартісних інструментів ринкової економіки. Він забезпечує стабільність підприємства, гарантує повну його фінансову незалежність. У статті було використано методи аналізу та синтезу, порівняння. Наведено характеристики ролі прибутку в умовах ринкової економіки. Розглянуто окремі види прибутку підприємства. Визначено основні етапи розрахунку прибутку (збитку) від операційної діяльності підприємств. Доведено, що прибуток від реалізації продукції (виконання робіт, надання послуг) є основним видом прибутку підприємства, що пов'язаний з галузевією специфікою його діяльності. Підприємства розподіляють прибуток, що залишається в їх розпорядженні для задоволення різноманітних потреб: по-перше, він спрямовується на формування фінансових ресурсів держави, фінансування бюджетних видатків. Це досягається вилученням у підприємств частини прибутку в державний бюджет. По-друге, прибуток є джерелом формування фінансових ресурсів самих підприємств і використовується ними для забезпечення господарської діяльності. Для цілей перспективного розвитку першочергове значення має пропорція розподілу чистого прибутку на споживання і накопичення. Наведено основні внутрішні та зовнішні фактори, що впливають на прибутковість підприємства. Доведено, що ефективність управління процесами утворення прибутку значною мірою залежить від якості аналізу, реальності виявлення резервів його збільшення, економічного обґрунтування планів формування і використання прибутку на майбутній період. Так, чинником зростання прибутку є зниження собівартості продукції. У зниженні собівартості продукції найбільш повно відображається економія всіх видів ресурсів, які є в розпорядженні підприємства.

Ключові слова: прибуток, формування, підприємство, розподіл, використання, оцінка.

FORMATION AND DISTRIBUTION OF THE ENTERPRISE PROFIT

Sirenko Kristina, PhD in Economy, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Economics and Social Sciences,
Academy of the State Penitentiary Service
(34, Honcha street, 14000, Chernihiv, Ukraine,
e-mail: user.ks563@gmail.com)
ORCID: 0000-0003-2705-0924

The purpose of the article is to study the stages of formation and distribution directions of enterprise profits, substantiation of proposals for improving the process of profit management in the enterprise. Profit occupies one of the main places in the general system of value instruments of a market economy. It ensures the stability of the enterprise, guarantees its full financial independence. The methods of analysis and synthesis, comparison were used in the article. The characteristic of a role of the enterprise profit in the conditions of market economy is resulted. Some types of the enterprise profit in accordance with the given systematization on the basic signs are considered. The main stages of calculation of profit (loss) from operating activities of enterprises are determined. It is proved that the profit from the sale of products (performance of works, provision of services) is the main type of the enterprise profit, which is related to the industry specifics of its activities. An analogue of this term is the term "profit from operating activities". Enterprises distribute the profits that remain at their disposal to meet various needs: first, it is directed to the formation of financial resources of the state, the financing of budget expenditures. For the purposes of long-term development, the proportion of the distribution of net income for consumption and accumulation is of paramount importance. The main internal and external factors influencing the profitability of the enterprise are given. It is proved that the effectiveness of profit management processes largely depends on the quality of analysis, the reality of identifying reserves to increase it, the economic justification of plans for the formation and use of profits for the future. Thus, the factor of profit growth is the reduction of production costs. The reduction of production costs most fully reflects the savings of all types of resources available to the enterprise.

Key words: profit, formation, enterprise, distribution, use, estimation.

Постановка проблеми. Сьогодні важливою проблемою української економіки є подолання спаду виробництва, відновлення нормального відтворювального процесу в усіх його ланках, враховуючи особливості наявних – політичної та економічної криз. Одним зі шляхів реалізації цих завдань має стати підвищення прибутковості підприємств, адже саме прибуток є важливою і головною рушійною силою економіки ринкового типу, основним спонукальним мотивом діяльності підприємців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Внесок у дослідження зазначеної проблеми зробили такі вчені, як: А. Сміт,

Д. Рікардо, Д. Гелбрейт, Ф. Найт, Дж. Робінсон, Е. Сайке, П. Самуельсон, Р. Харрод, Е. Чемберлін, Й. Шумпер. Значну увагу питанням формування та використання прибутку підприємств приділено в працях таких вітчизняних учених-економістів, як: І. О. Бланк, М. Д. Білик, С. М. Баранцева, Г. Г. Кірейців, С. В. Мішина, В. В. Худа, О. В. Мелень, А. М. Поддєрьогін [1], Ю. А. Гайбура, В. В. Лойко, Т. В. Романова. Однак у науці ще немає єдиного погляду щодо методів вирішення цієї проблеми. Тому все вищевикладене й обґрунтовує актуальність обраної теми.

Формування цілей статті полягає в дослідженні етапів формування та напрямків розподілу прибутку підприємства, обґрунтуванні пропозицій щодо вдосконалення процесу управління прибутком на підприємстві.

Виклад основного матеріалу. Сміт А. і Рікардо Д. відокремили поняття прибутку в особливу економічну категорію, яку досліджували у тісному зв'язку із процесом накопичення капіталу, із факторами зростання суспільного блага [1, с. 15].

У різні часи А. Сміт трактував прибуток, як:

- закономірний результат продуктивності капіталу;
- винагороду капіталістові за його діяльність і ризик;
- вирахування з частини неоплаченої праці найманого робітника.

Пояснення джерел виникнення прибутку, яке зробив А. Сміт, набуло розвитку в різноманітних напрямках подальших теорій прибутку.

Найбільш поширеною теорією прибутку є теорія продуктивності капіталу як складова частина теорії трьох факторів – праці, капіталу, землі. Вона була розвинута французьким економістом Ж.-Б. Сеєм на початку ХІХ ст. Він запровадив поняття "послуги капіталу", за яким капітал вважається продуктивним, а прибуток у разі використання капіталу його власником (надання його в борг) є платою за виробничі послуги капіталу [1, с. 24].

Узагальнюючи розглянуті основні характеристики прибутку його поняття, можемо сформулювати в такий спосіб: "Прибуток являє собою виражений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності, що являє собою

різницю між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення цієї діяльності” [1, с. 35].

В умовах ринкової економіки значення прибутку істотно зростає. Як важлива категорія ринкового господарства прибуток виконує певні функції:

- оцінювальну – характеризує ефект господарської діяльності фірми;
- розподільчу – її зміст полягає в тому, що прибуток використовується як інструмент розподілу чистого доходу суспільства;
- стимулювальну – виявляється в тому, що прибуток є джерелом формувань різних фондів стимулювання (нагромадження, виробничого та соціального розвитку, виплати дивідендів акціонерам, споживання).

За конкурентних ринкових відносин підприємство повинно отримати такий обсяг прибутку, який дав би йому змогу утримати свої позиції на ринку і забезпечити динамічний розвиток. Розглянемо роль прибутку підприємства в умовах ринкової економіки більш детально (рис. 1).

Рис. 1. Характеристика ролі прибутку підприємства в умовах ринкової економіки (за даними [1; 2])

Прибуток підприємства характеризується не лише своїм багатогранним значенням, а різноманіттям аспектів, в яких він виражається. Під загальним поняттям «прибуток» розуміють різні його види, що на сьогодні характеризуються декількома десятками термінів. Усе це потребує систематизації використовуваних термінів. Така систематизація, проведена лише за найбільш важливими класифікаційними ознаками залежно від способів формування та розподілу прибутку, наведена в табл. 1.

Таблиця 1 – Систематизація видів прибутку підприємства за основними класифікаційними ознаками*

Ознака класифікації видів прибутку	Види прибутку за відповідними ознаками класифікації
Джерело формування прибутку, що використовується в його обліку	а) прибуток від реалізації продукції; б) прибуток від реалізації активів; в) прибуток від позареалізаційних операцій
Джерело формування прибутку за основними видами діяльності підприємства	а) прибуток від операційної діяльності; б) прибуток від інвестиційної діяльності; в) прибуток від фінансової діяльності
Склад елементів, що формують прибуток	а) валовий прибуток; в) чистий прибуток
Характер оподаткування прибутку	а) оподатковуваний прибуток; б) прибуток, що не підлягає оподаткуванню
Характер інфляційного «очищення» прибутку	а) номінальний прибуток; б) реальний прибуток
Період формування прибутку	а) прибуток попереднього періоду; б) прибуток звітного періоду; в) прибуток планового періоду
Регулярність формування прибутку	а) прибуток від звичайної діяльності; б) надзвичайний прибуток
Характер використання прибутку	а) капіталізований (нерозподілений) прибуток; б) прибуток для споживання (розподілений)
Значення кінцевого результату господарювання	а) позитивний прибуток (власне прибуток); б) негативний прибуток (збиток)

Джерело: *складено автором за даними [2; 3].

Розглянемо більш детально окремі види прибутку підприємства відповідно до наведеної його систематизації за основними ознаками.

1. За джерелами формування прибутку, що використовуються при його обліку, виділяють прибуток від реалізації продукції,

прибуток від реалізації активів та прибуток від позареалізаційних операцій.

Прибуток від реалізації продукції (виконання робіт, надання послуг) є основним видом прибутку підприємства, що пов'язаний з галузевою специфікою його діяльності. Аналогом цього терміна виступає термін «прибуток від основної діяльності». В обох випадках під цим прибутком розуміють результат господарювання за основною виробничо-збутовою діяльністю підприємства. Це прибуток від операційної діяльності, яка відображає місію і профіль підприємства. Він обчислюється як різниця між виручкою від продажу продукції (без урахування податку на додану вартість і акцизного збору) та її повною собівартістю.

2. За джерелами формування прибутку в розрізі основних видів діяльності підприємства виділяють прибуток від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Прибуток (збиток) від операційної діяльності розраховується в декілька етапів (табл. 2). На першому етапі визначається чистий дохід від реалізації продукції шляхом коригування доходів від реалізації на суму непрямих податків та інших відрахувань з доходу [2, с. 47].

Таблиця 2 – Розрахунок прибутку від операційної діяльності*

№	Дохід від реалізації	Витрати і відрахування
1	Чистий дохід від реалізації:	Собівартість реалізації:
1.1	– готової продукції;	– готової продукції;
1.2	– товарів;	– товарів;
1.3	– робіт та послуг	– робіт та послуг
2	Валовий прибуток (збиток) як різниця між чистим доходом і собівартістю	
2.1	Інший операційний дохід:	Інші операційні витрати:
2.2	–	Адміністративні витрати
2.3	–	Витрати на збут
2.4	–	Витрати на дослідження і розробки
2.5	Реалізація іноземної валюти	Собівартість реалізованої іноземної валюти
2.6	Реалізація оборотних активів (крім фінансових інвестицій)	Собівартість реалізованих оборотних активів
2.7	Операційна оренда активів	Витрати від операційної оренди
2.8	Операційна курсова різниця	Витрати від операційної курсової різниці
2.9	Одержані пені, штрафи, неустойки	Заплачені пені, штрафи, неустойки
2.10	Відшкодування раніше списаних активів	Витрати від знецінення запасів

Закінчення табл. 2

2.11	–	Нестачі, витрати від псування цінностей
2.12	Списання кредиторської заборгованості	Сумнівні та безнадійні борги
2.13	Одержання субсидій	Інші витрати
3	Прибуток (збиток) від іншої операційної діяльності як різниця між іншим операційним доходом і витратами на його отримання	
3.1	Дохід від участі в капіталі	Фінансові витрати
3.2	Інші фінансові доходи	Втрати від участі в капіталі
3.3	Інші доходи	Інші витрати
4	Прибуток (збиток) від операційної діяльності: ряд. 2 + ряд. 3 – ряд. 3.1 – ряд. 3.2 – ряд. 3.3	

Джерело: * складено автором за даними [4; 5].

На другому етапі отриманий результат коригується на собівартість реалізованої продукції. В результаті розраховується валовий прибуток або збиток від реалізації продукції.

На третьому етапі валовий прибуток збільшується (зменшується) на суму іншого операційного прибутку (збитку), який отримується від реалізації інших оборотних активів (крім фінансових інвестицій), операційної оренди активів, операційної курсової різниці, отримання штрафів, пені тощо.

На четвертому етапі визначається прибуток (збиток) від операційної діяльності як різниця між результатом, отриманим на третьому етапі, та величиною адміністративних витрат і витрат на збут.

Прибуток чи збиток від фінансових операцій визначається як різниця між доходами від участі в капіталі, іншими фінансовими доходами та іншими доходами і фінансовими витратами, втратами та іншими витратами (рис. 2).

Прибуток (збиток) від фінансових операцій охоплює результати інвестиційної, фінансової та іншої діяльності підприємства протягом звітного періоду [3, с. 81].

3. За складом елементів, що формують прибуток, розрізняють валовий і чистий прибуток підприємства. Під цими термінами звичайно розуміють різний ступінь “очищення” підприємством чистих доходів від понесених ним у процесі господарської діяльності витрат.

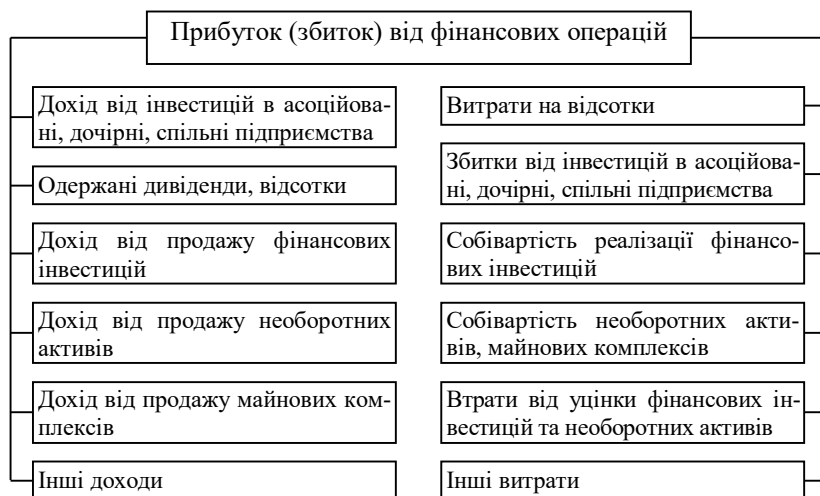

Рис. 2. Формування прибутку (збитку) від фінансових операцій (за даними [4])

4. За характером оподаткування прибутку виділяють оподатковувану та неоподатковувану частини прибутку. Такий поділ прибутку відіграє важливе значення у формуванні податкової політики підприємства, оскільки дозволяє оцінити альтернативні господарські операції з позиції кінцевої їх ефективності. Склад прибутку, що не підлягає оподаткуванню, регулюється відповідним законодавством.

5. За характером інфляційного «очищення» прибутку виділяють номінальний та реальний його види. Реальний прибуток характеризує розмір номінально отриманої суми прибутку, скорегованої на темп інфляції у відповідному періоді.

6. За періодом формування прибутку виділяють прибуток попереднього періоду (тобто періоду, що передував звітному), прибуток звітного періоду та прибуток планового періоду (запланований прибуток). Такий поділ використовується з метою аналізу й планування.

7. Залежно від регулярності формування прибутку виділяють прибуток, що формується регулярно (прибуток від звичайної діяльності) і, так званий надзвичайний прибуток.

Прибуток від звичайної діяльності до оподаткування – це загальна сума прибутку, отримана підприємством від усіх видів діяльності (операційної, інвестиційної, фінансової).

8. За характером використання у складі прибутку, що залишається після сплати податків та інших обов'язкових платежів (чистого прибутку), виділяють капіталізовану його частину та частину, що спрямовується на споживання.

9. Залежно від значення кінцевого результату господарювання виділяють позитивний прибуток (чи власне прибуток) та негативний прибуток (збиток). У нашій практиці ця термінологія отримала обмежене поширення, хоча і трапляється в економічних публікаціях останніх років з питань бухгалтерського обліку [3, с. 105].

Кінцеві результати господарювання вітчизняних підприємств значною мірою залежать від розміру сплачуваних податків.

Чистий прибуток підлягає розподілу залежно від цілей і завдань, які визначило саме підприємство. Механізм та пропорції розподілу прибутку чинять значний вплив на інтереси учасників відтворювального процесу і впливають на саму його ефективність. У зв'язку з цим конкретні форми і методи розподілу прибутку залежать від багатьох факторів. Це і форма власності, рівень технічного стану і розвитку підприємства, завдання оновлення асортименту, рівень прибутковості, фінансової стійкості, наявність кваліфікованого менеджменту та інші

Підприємства розподіляють прибуток, що залишається в їх розпорядженні, для задоволення різноманітних потреб: поперше, він спрямовується на формування фінансових ресурсів держави, фінансування бюджетних видатків. Це досягається вилученням у підприємств частини прибутку в державний бюджет. По-друге, прибуток є джерелом формування фінансових ресурсів самих підприємств і використовується ними для забезпечення господарської діяльності.

Для цілей перспективного розвитку першочергове значення має пропорція розподілу чистого прибутку на споживання і накопичення. Можливі напрями розподілу чистого прибутку представлені на рис. 3.

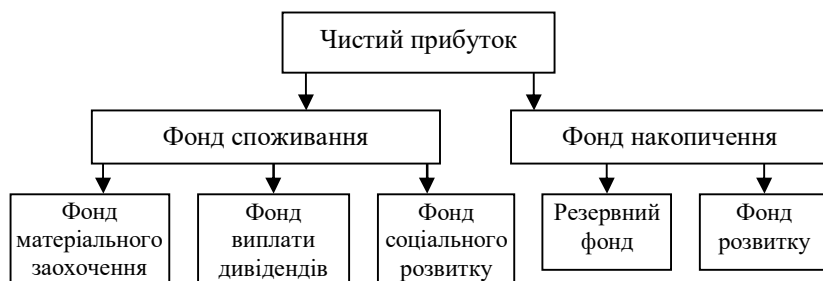

Рис. 3. Можливі напрями використання чистого прибутку на підприємстві (за даними [3; 4])

Фонд коштів на розвиток і вдосконалення виробництва витрачається на задоволення потреб, які пов'язані зі зростанням обсягів виробництва, технічним переозброєнням, вдосконаленням технології виробництва, що забезпечують зростання і вдосконалення матеріально-технічної бази підприємства.

Для ефективного управління прибутком підприємства та збільшення його величини необхідно:

1. Розробити таку стратегію управління прибутком, яка б відповідала довгостроковим цілям розвитку підприємства та дозволяла досягти найкращих результатів за допомогою наявних ресурсів.

2. Враховувати доходи від усіх видів діяльності підприємства, кожний з яких матиме досить вагомий вплив на величину прибутку.

3. Планувати витрати таким чином, щоб їх сума в жодному разі не перевищувала доходи в цьому періоді. Це дозволить забезпечити хоча б беззбитковість виробництва та врятувати в подальшому підприємство від банкрутства.

4. Під час використання прибутку орієнтуватися, в першу чергу, на потреби самого підприємства у формуванні джерел власного фінансування, що в подальшому призведе до максимізації та стабілізації прибутку й розвитку суб'єкта господарювання.

До основних внутрішніх факторів, які залежать від роботи підприємства, належать такі [5]:

- обсяг продажу продукції (при постійній частці прибутку в ціні товару зростання обсягу продажу товарів дозволяє отримувати великий прибуток);

- товарна структура продукції (розширення асортименту сприяє зростанню обсягу продажів);

- організація руху товару (прискорене просування продукції на ринки збуту сприяє збільшенню обсягу реалізації та одночасно зниженню поточних витрат);

- організація процесу продажу товарів;

- чисельність і склад працівників (достатня чисельність при певному рівні технічної озброєності праці дозволяє повною мірою реалізувати виробничу програму підприємства);

- форми і системи економічного стимулювання праці працівників;

- продуктивність праці працівників підприємства;

- дотримання темпів зростання виробництва (реалізації) й оплати праці;

- фондоозброєність і технічна озброєність праці працівників;

- стан матеріально-технічної бази підприємства;

- моральний і фізичний знос основних фондів (використання фізично зношених основних фондів, морально застарілого устаткування не дозволить підприємству розраховувати на збільшення обсягів виробництва і випуск тієї продукції, що відповідає сучасним вимогам);

- фондодвідача;

- склад і структура оборотних коштів;

- вживаний порядок ціноутворення;

- організація роботи щодо стягнення дебіторської заборгованості;

- режим економії (здійснення належного режиму економії дозволяє знижувати поточні витрати підприємств);

- ділова репутація (хороша ділова репутація підприємства є позитивним уявленням, що сформувалося у споживачів про потенційні можливості підприємства).

Внутрішньовиробничі фактори є первинними і основними чинниками зростання прибутку. З підвищенням ефективності

використання саме цих видів ресурсів пов'язана інтенсифікація виробництва, тому що елементи процесу виробництва одночасно і в повному об'ємі беруть участь у створенні продукту, але по-різному в утворенні його вартості [5].

Внутрішні фактори є суб'єктивними. Їх особливістю є те, що вони можуть певним чином регулювати вплив зовнішніх чинників. Зокрема, такий фактор, як облікова політика дає можливість підприємству обирати методи обліку, які спричиняють істотний вплив на фінансові результати (методи оцінки запасів, амортизації, розподіл витрат і доходів між звітними періодами, порядок регулювання сумнівної заборгованості тощо), тим самим регулюючи розмір прибутку до оподаткування.

Зовнішні фактори – це ті, які не залежать від роботи підприємства. До них належать [5]:

- ємкість ринку;
- розвиток конкуренції;
- розмір цін, що встановлюються постачальниками;
- ціни і тарифи на транспортні послуги, ремонтне, комунальне господарства, енергоносії;
- розвиток профспілкового руху;
- регулювання державою діяльності підприємств;
- рівень інфляції, яка збільшує ризик знецінення майбутніх доходів.

До зовнішніх факторів формування прибутку відносять природні умови. Цей фактор має особливо велике значення в харчовій промисловості країни: якщо в сільському господарстві через несприятливі природні умови зменшується врожай, то через це зростають ціни на сировину переробних підприємств. Також до зовнішніх факторів можна віднести накази вищого керівництва. Це актуально, коли підприємство входить до складу об'єднання підприємств і нижчі ланки не можуть вплинути на рішення вищого керівництва.

Ефективність управління процесами утворення прибутку значною мірою залежить від якості аналізу, реальності виявлення резервів його збільшення, економічного обґрунтування планів формування і використання прибутку на майбутній період.

Так, чинником зростання прибутку є зниження собівартості продукції. У зниженні собівартості продукції найбільш повно відображається економія всіх видів ресурсів, які є в розпорядженні підприємства.

Зниження собівартості – необхідна умова стабілізації цін, економічного зростання будь-якого підприємства, джерело накопичень для прискорення соціально-економічного розвитку суспільства, підвищення добробуту населення. Потребують вдосконалення й нормативи, оскільки одним із резервів збільшення прибутку є повне використання вторинних ресурсів та супутніх продуктів.

Для того, щоб підприємства України в сучасних ринкових умовах працювали стабільно та отримували прибуток, можна запропонувати такі основні чинники його збільшення:

- нарощення обсягів виробництва і реалізації продукції;
- здійснення заходів щодо підвищення продуктивності праці своїх працівників та застосування системи участі працівників у прибутках підприємства;
- зменшення витрат на виробництво продукції або застосування сучасних методів управління витратами, однією з яких є управлінський облік;
- кваліфіковане здійснення цінової політики, оскільки на ринку діють переважно вільні (договірні) ціни;
- ефективна побудова договірних відносин з постачальниками, посередниками, покупцями;
- удосконалення продукції з середнім рівнем рентабельності, а низькорентабельну зняти з виробництва;
- організація виробничого процесу таким чином, щоб він був пристосований до швидкого переналадження;
- постійне проведення наукових досліджень аналізу ринку, поведінки споживачів і конкурентів.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок цього напрямку. Прибуток є основним джерелом фінансування, розвитку підприємства, вдосконалення його матеріально-технічної бази, забезпечення всіх форм інвестування. Уся діяльність підприємства спрямована на те, щоб забезпечити зростання прибутку чи принаймні стабілізацію її на визначеному рівні.

Прибуток являє собою виражений у грошовій формі чистий дохід підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності, що являє собою різницю між сукупним доходом і сукупними витратами в процесі здійснення цієї діяльності.

Підприємства розподіляють прибуток, що залишається в їх розпорядженні для задоволення різноманітних потреб: по-перше, він спрямовується на формування фінансових ресурсів держави, фінансування бюджетних видатків. Це досягається вилученням у підприємств частини прибутку в державний бюджет; по-друге, прибуток є джерелом формування фінансових ресурсів самих підприємств і використовується ними для забезпечення господарської діяльності.

Управління прибутком являє собою систему принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень за всіма основними аспектами його формування, розподілу і використання на підприємстві.

Головною метою управління прибутком є забезпечення максимізації добробуту власників підприємства в поточному і перспективному періоді. Ця головна мета покликана забезпечувати одночасно гармонізацію інтересів власників з інтересами держави і персоналу підприємства.

Будучи джерелом виробничого і соціального розвитку, прибуток посідає провідне місце в забезпеченні самофінансування підприємств, можливості яких багато в чому визначаються тим, наскільки доходи перевищують витрати. Проте для оцінки ефективності роботи підприємства недостатньо використання показника прибутку, оскільки його наявність ще не означає, що підприємство працює добре. Для вирішення цієї проблеми необхідно системно аналізувати прибутковість підприємств і чинники, що на неї впливають, постійно відстежувати і встановлювати резерви збільшення прибутку і комбінувати різноманітні шляхи підвищення рівня прибутковості.

Список використаних джерел

1. Фінанси підприємств: підручник / А. М. Поддєрьогін, Л. Д. Буряк та ін.; керівник авт. кол. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., переробл. та доповн. Київ: КНЕУ, 2000. 460 с.

2. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Н. С. Ситник, С. Д. Смолінська, І. Ф. Ясіновська; за заг. ред. Н. С. Ситник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.

3. Фінанси підприємств: підручник / О. Б. Курило, Л. П. Бондаренко, О. Й. Вівчар, О. М. Чубка. Київ: Кондор, 2020. 340 с.

4. *Податковий кодекс України*: Закон, Кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 08.09.2021).

5. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Стандарт від 07.02.2013 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 08.09.2021).

6. Шевченко Н. І. Аспекти підвищення прибутковості українських підприємств. *International Electronic Scientific Journal "Science Online"*. 2018. № 1. URL: <https://nauka-online.com/ua/publications/ekonomika/2018/11/aspekti-pidvishhennya-pributkovosti-ukrayinskih-pidpriyemstv/> (дата звернення: 08.09.2021).

References

1. Podderohin, A. M., Buriak L. D. and others (2000), *Enterprise finance*, Kyiv National Economy University, Kyiv.

2. Sytnyk, N. S., Smolinska, S. D., Yasinovska, I. F. (2020), *Enterprise finance*, Lviv National Ivan Franko University, Lviv.

3. Kurylo, O. B., Bondarenko, L. P., Vivchar, O. I., Chubka, O. M. (2020), *Enterprise finance*, Kondor, Kyiv.

4. Ukraine (2010), *Tax Code of Ukraine*: Law of Ukraine, Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv.

5. On approval of the National Regulation (standard) of accounting "General requirements for financial reporting" (2013): Verkhovna Rada of Ukraine.

6. Shevchenko, N. I. (2018), Aspects of increasing the profitability of Ukrainian enterprises, *International Electronic Scientific Journal "Science Online"*, № 1, available at: <https://nauka-online.com/ua/publications/ekonomika/2018/11/aspekti-pidvishhennya-pributkovosti-ukrayinskih-pidpriyemstv/> (last accessed 08.09.2021).